

VOORJAAR
2024

Studium Generale

Zet aan tot denken.

Universiteit
Utrecht

Welkom bij Studium Generale

In lezingen, talkshows en artikelen koppelen we wetenschap aan actuele maatschappelijke vraagstukken. We gaan voorbij de grenzen van disciplines en de waan van de dag. Bij ons gaan wetenschappers, studenten en andere nieuwsgierige bezoekers met elkaar in gesprek, op zoek naar antwoorden, nieuwe vragen en perspectieven. Toegang is gratis.

Kom je ook?

We hopen je in de zaal te ontmoeten dit voorjaar. Soms heb je daar een (gratis) ticket voor nodig. Check onze website voor de laatste informatie en reserveerlinks. Vanuit huis meekijken en -praten kan altijd, via de livestream. Door je aan te melden voor de nieuwsbrief of ons te volgen op social media, loop je eventuele wijzigingen nooit mis.

Postadres

Lange Nieuwstraat 106
3512 PN Utrecht

Contact

www.sg.uu.nl
info@sg.uu.nl

Programmalocaties

Zie sg.uu.nl/contact/locaties

- sg.uu.nl/subscribe
- [instagram.com/studiumgeneraleuu](https://www.instagram.com/studiumgeneraleuu)
- x.com/SG_UU
- [facebook.com/studiumgeneraleuu](https://www.facebook.com/studiumgeneraleuu)
- [youtube.com/studiumgeneraleuu](https://www.youtube.com/studiumgeneraleuu)
- [linkedin.com/company/studium-generale-universiteit-utrecht](https://www.linkedin.com/company/studium-generale-universiteit-utrecht)

Babyboom

Voorwoord

Het is tijd om het over de allerkleinsten te hebben. Want op het moment van schrijven zijn er maar liefst vier baby's onderweg of net geboren bij onze programmamakers. Niet alleen zij, maar elke jonge ouder wordt vanaf dag één overspoeld met (goed bedoelde) adviezen. Maar hoe kun je in die overdaad aan meningen het goede doen? In de serie *Bemoei je met je eigen kind!* onderzoeken we wat de wetenschap zegt over zwangerschap, ontwikkeling en opvoeden.

De overweging om een kind te nemen gaat steeds vaker gepaard met onzekerheid over de toekomst. Hoe zal de wereld er straks uitzien, nu de aarde tegen haar grenzen aanloopt? Wetenschappers vrezen voor onomkeerbare veranderingen in het klimaat en de biodiversiteit. Is die angst terecht? Hoe veerkrachtig zijn ecosystemen? Dat hoor je in de serie *Kantelpunten in het klimaat*.

Nieuw leven maakt je misschien wel bewuster van je eigen sterfelijkheid. Over de menselijke neiging om het leven zo lang mogelijk te rekken en veranderende rituelen rondom de dood hebben we het in *De Futuristen*, in samenwerking met de collega's van het Nieuw Utrechts Toneel.

Verder komen we dit seizoen met een nieuw format: de *Dialoog diners*, waarin je onder het genot van een maaltijd in gesprek gaat met andere bezoekers over belangrijke maatschappelijke vragen. En we presenteren weer een aantal vertrouwde series, zoals *Cover to Cover* over emancipatoire boeken, en de Science Cafés, met een avond over de wooncrisis. Een thema dat ook toekomstige generaties raakt. Praat je met ons mee?

Jessie Waalwijk
Programmamanager

Programmateam

Jessie
Waalwijk

Els
Aarts

Yanti
Danoeoesoemo

Hilke
Grootelaar

Nienke
de Haan

Erwin
Maas

Laura
Mol

Tessa
de Vries

Geen vuiltje aan de lucht

Door
Yanti Danoekoesoemo

Waarom praten we zo weinig over de effecten van luchtvervuiling? Ook programmamaker Yanti Danoekoesoemo was zich van geen kwaad bewust. Tot ze in 2023 last bleef houden van haar luchtwegen.

Kriebelhoest, snotteren, en even mijn stem kwijt. Allemaal onschuldige kwaaltjes. Bijholteontsteking, koorts en niet meer kunnen slapen van de keelpijn: dat klinkt al wat serieuzer. Wat nou als deze klachten keer op keer terugkomen, weer afzwakken en weer net zo hard terugkomen? Zo zag voor mij het jaar 2023 eruit.

Na het maanden te hebben aangekeken zat ik in juni bij mijn huisarts aan het bureau. Ze was verbaasd dat de klachten al zo lang aanhielden, maar kon niks vinden. Een maand later kon ik bij de KNO-arts terecht. “Nee hoor, geen poliepen, niks gek te zien. Ziet er prima uit. Wilt u dan echt nog een scan van uw bijholtes laten maken?”. Ja, want ik had me stellig voorgenomen me niet zomaar weg te laten sturen.

Enige tijd later ging de telefoon. Volgens mijn KNO-arts was er geen vuiltje aan de lucht en daarmee leek het gesprek klaar. Maar ik moest en zou weten waarom ik niet goed kon ademen. Ik vertelde over de keren dat ik corona had, zal het daarvan zijn? “Ja, dat weet ik niet, zou

kunnen, het is een gekke ziekte”, zei mijn arts. Ik hield vol en wilde weten waarom mijn bijholtes pijn bleven doen. Mijn arts had geen idee. Eén ding kon hij tot slot wel zeggen: “We wonen in de Randstad hè, het meest vervuilde gebied van het land, daar hebben we natuurlijk allemaal enorm last van.”

Kijk! De vanzelfsprekendheid waarmee hij het zei. Hebben we hier inderdaad allemaal zo’n last van? Ik zag wel steeds de meldingen op mijn iPhone dat de luchtkwaliteit weer slechter is dan gister rond dit tijdstip. Maar wat betekent dat precies? Ik dacht aan zee – ik woon in Haarlem – juist te genieten van de gezonde zeelucht. En bovendien, hoeveel mensen om mij heen hebben nog meer klachten?

Ik ging op onderzoek uit. Overal in Europa is de lucht ernstig vervuild, en jaarlijks overlijden er naar schatting in Nederland 12.000 mensen aan de gevolgen van luchtvervuiling. Volgens het Longfonds zijn de gevolgen ervan voor onze kinderen niet te overzien. Waar in de buitenlucht de veehouderijen, verkeer en industrie de boosdoeners zijn, is het

binnenshuis niet per se beter toeven. Koken op gas vervuult de lucht in huis en wokken blijkt al helemaal uit den boze. Het fijnstof uit geurkaarsen, luchtverfrissers en houtkachels tast onze longen aan.

De afgelopen jaren hebben veel organisaties, artsen en politici de noodklok geluid. Er is veel kennis, maar terwijl mens en dier doorademen, verbetert er vrijwel niks. Longaandoeningen, hart- en vaatziekten, ernstige vermoeidheid en kanker liggen op de loer. Er verhuizen zelfs al mensen – luchtvluchtelingen – naar schonere gebieden.

Zo ver is het voor mij gelukkig nog niet. Hoewel ik wel overweeg om m’n dochter wat vaker mee te nemen naar Terschelling. Volgens experts de plek in Nederland waar de lucht het schoonst is. En nu maar hopen dat die noodklok gehoord wordt, zodat er actie ondernomen kan worden. Het is hoog tijd voor een maatschappelijk debat over de luchtcrisis.

Op 4 maart besteden we in het *Science Café* aandacht aan de luchtcrisis. Wat is de invloed van luchtvervuiling op onze gezondheid? En wat kan de overheid doen om de luchtkwaliteit te verbeteren? Lees meer op pagina 6 en 7.

🕒 20.00-21.30 UUR

📍 TIVOLIVREDENBURG / Hertz

Science Café Utrecht

De talkshow met échte experts

Hoe komen we samen uit de wooncrisis? Wat zijn de oorzaken van een depressie? En wie is er verantwoordelijk voor de vervuilde lucht die wij inademen? In het Science Café zoeken we samen met wetenschappers naar antwoorden.

🤝 In samenwerking met Mensen Zeggen Dingen

04 MRT

Depressie

Bijna één op de vijf volwassenen maakt in zijn leven een depressie mee. Toch begrijpen we nog niet precies wat het is. Ligt het antwoord in ons brein? Wat werkt beter: praten, pillen of psychedelica? En waarom komt depressie vaker voor onder Nederlanders met een migratieachtergrond? Met psychiater dr. **Metten Somers** (UMC Utrecht), onderzoeker en psycholoog **Haza Rahim** (UU) en filosoof prof. **Sanneke de Haan** (UU en EUR).

05 FEB

De wooncrisis

Zonder eigen vermogen is een koophuis voor velen onbetaalbaar, de huurprijzen in de vrije sector rijzen de pan uit, en het tekort aan woningen is opgelopen tot bijna 300.000. Hoe heeft het zo ver kunnen komen? Werkt het huidige woonbeleid ongelijkheid in de hand? En hoe wonen we in de toekomst? Met o.a. sociaal geograaf dr. **Wouter van Gent** (UvA) en volkshuisvestingsdeskundige prof. **Marja Elsinga** (TU Delft).

09 APR

Luchtvervuiling

We ademen per dag 18.000 liter lucht in. Als je in Europa woont, is de kans groot dat die lucht ernstig vervuild is. Door intensieve landbouw, industrie en verkeer is de concentratie fijnstof op de meeste plekken veel te hoog. En dat leidt jaarlijks tot honderdduizenden doden. Wie is er verantwoordelijk voor de luchtkwaliteit? Met o.a. milieu-onderzoeker dr. **Ulrike Gehring** (UU) en milieujurist dr. **Marlon Boeve** (UU).

'Ik wil geen ouder zijn die alle obstakels wegveegt'

Opvoeden: waar de één het op gevoel doet, zoekt de ander houvast in opvoedcolumns en de vlogs van 'momfluencers'. Programmamaker Laura Mol verwacht binnenkort haar tweede kind. Hoe vindt ze haar weg in de overdaad aan (online) opvoedadviezen?

Door
Laura Mol

Al lang voordat mijn dochter geboren werd las ik boeken over baby's. De controlfreak in mij zocht naar strohalmen, want geen grotere uitdaging voor onze soort dan het ouderschap. Een kind is het toppunt van onvoorspelbaarheid. Op Marktplaats scoorde ik een exemplaar van *De Teverden Baby* van 'babyfluisteraar' Gina Ford. Gina is een voormalig kraamverzorgster uit Groot-Brittannië en iemand van de oude stempel. Rust, reinheid en regelmaat zijn haar toverwoorden.

Helemaal mijn stijl en al snel wist ik alles van de beoogde slaap-, kolf- en voedingsschema's, hygiëneregels en opvoedfilosofie. Mijn dochter bleek een wolk van een baby, die naadloos in de schema's paste. Soms zorgden de strikte regels van Gina (ze voelt inmiddels als een bekende dus ik mag haar zo noemen) voor gefronste wenkbrauwen bij familie en vrienden. Was het niet wat vroeg om de baby al na drie weken op de eigen kamer in een groot ledikant te leggen? Moet je haar echt wakker houden op bepaalde tijdstippen, is dat niet zielig?

Momfluencers

Ook online kan de methode op weerstand rekenen, omdat ze indruist tegen alles waar

'momfluencers' voor staan. Momfluencers zijn vloggende vrouwen die van het moederschap hun identiteit (en verdienmodel) hebben gemaakt. Op Instagram propageren ze vaak een eet- en slaapschema dat bepaald wordt door hun pasgeborene, en vooral veel huid-op-huidcontact. In hun Insta-stories of TikToks benadrukken ze het belang van de eerste 1000 dagen, een 'cruciale fase' in de ontwikkeling van een kind. De juiste kennis en producten zijn daarin onmisbaar en dus is er een hele markt ontstaan om die aan alle onzekere ouders te slijten. Met onlinecursussen, verantwoord houten speelgoed, dure toiletspullen zonder toevoegingen en de bijbehorende kleding in neutrale kleuren ('sad beige babies').

Een ander belangrijk speerpunt van de momfluencers is de 'oerbevalling'. Zonder pijnbestrijding, bij voorkeur thuis en in een warm bad. Je moet het vooral op eigen kracht doen, zonder verloskundige, maar met een doula – een geboortecoach – erbij. Wetenschappers en dokters kijken met argusogen naar deze momfluencers. In de Volkskrant zegt **Liesbeth Scheepers**, gynaecoloog in het Maastricht UMC+, niet blij te zijn met 'de natuurbeweging', zoals zij

het noemt. Bij het zien van een badbevalling op sociale media moet ze altijd een beetje zuchten. "Het is naïef om te denken dat een standaardbevalling zo gaat, en daarmee gevaarlijk."

Ank de Jonge, hoogleraar verloskunde aan het Amsterdam UMC, ziet in hetzelfde artikel wel een lichtpuntje: "Er is meer aandacht voor het perspectief van de vrouw dan pakweg vijftien jaar geleden", zegt zij. Zo werd onlangs grootschalig onderzoek gedaan naar traumatische bevallingen, een term die vijftien jaar geleden überhaupt niet werd gebruikt. Vrouwen autonomie en vertrouwen geven, naar hen luisteren: het is veel belangrijker dan de afgelopen decennia werd onderkend.

Opnieuw beginnen

Ondertussen is mijn dochter allang geen pasgeborene meer, de tropenjaren zijn voorbij. Nu ze naar school gaat begint er een nieuwe fase. Haar leven voltrekt zich grotendeels buiten mijn gezichtsveld én ik moet haar actiever gaan opvoeden. Dat brengt allerlei nieuwe onzekerheden met zich mee: kan ik haar weerbaar maken zodat ze niet gepest of een pestkop wordt? Hoe moet ik omgaan met een grote mond? Mag ze al alleen op de stoep spelen? Je wil niet te bezorgd zijn, te afstandelijk of te prestatiegericht, te veel toegeven of juist geen grenzen stellen.

De grootste uitdaging is om je kind te beschermen tegen de grote boze buitenwereld, maar tegelijkertijd ook vrij te laten. Ik wil geen 'curlingouder' zijn, zo'n ouder die alle obstakels voor de voeten van het kind wil wegvegen. Met steeds grote wordende belangstelling lees ik de opvoedcolumns in kranten en vraag ik vrienden met oudere kinderen om raad (wat als ze een telefoon wil?!). Makkelijke antwoorden zijn er niet en dat terwijl er een behoorlijke druk op je schouders ligt. Toch moet je volgens sommige pedagogen de invloed van de opvoeder niet overschatten. Hoogleraar pedagogiek **Maartje Luijk** (EUR) zegt hierover tegen RTL Nieuws: "De opvoeding verloopt per definitie niet perfect. Het is vallen en opstaan. Erken dat. Iedereen doet maar wat en dat is prima. Het hóéft niet perfect."

Terwijl ik regelmatig met mijn wederhelft overleg en reflecteer of we "juist" hebben gehandeld tijdens de opvoeduitdagingen van de dag, mogen we binnenkort weer van vooraf aan beginnen. We zullen in de lente ons tweede kind verwelkomen. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst, maar ik haal tóch het beduimelde boek van Gina Ford alvast uit de kast. Geeft een stukje houvast...

Vanaf 13 februari gaan we in de reeks *Bemoei je met je eigen kind!* de verschillende fases van het ouderschap langs. Van de conceptie tot de opvoeding. Lees meer op pagina 10 en 11.

🕒 20.00-21.30 UUR

📍 TIVOLIVREDENBURG / Hertz

Bemoei je met je eigen kind!

Over zwangerschap en opvoeding

Van eicel tot puber: we houden de ontwikkeling van kinderen nauwlettend in de gaten. Risico's tijdens de zwangerschap willen we vermijden en de opvoeding moet zo optimaal mogelijk. Die controledrift leidt tot twijfel en onzekerheid bij (aanstaande) ouders. Ze wenden zich tot dokters, familieleden en momfluencers voor adviezen. Van Bach luisteren voor een optimale ontwikkeling van het babybrein tot huid-op-huidcontact voor veilige hechting.

Op welke manier beïnvloeden maatschappelijke normen en wetenschappelijke kennis ons denken over zwangerschap, ontwikkeling en opvoeden? En hoe kun je in de overdaad aan adviezen en meningen eigenlijk het goede doen?

Baas over eigen buik?

13
FEB

Schimmige religieuze praktijken maakten zwanger zijn eeuwenlang nog gevaarlijker dan het al was. In haar boek *Ei, foetus, baby* schetst wetenschapsocioloog prof. **Trudy Dehue** (RUG) hoe vrouwen meer als een omhulsel van de ongeboren vrucht werden gezien dan als mens. Welke sporen zien we daarvan terug in de huidige geboortezorg en zwangerschapcultus?

Opvoeden: kan je het ooit goed doen?

11
MRT

Ouders van nu krijgen regelmatig het verwijt hun kinderen te beschermend op te voeden. Het kind staat centraal en moet optimaal worden voorbereid op onze steeds competitievere samenleving. Creëren we daarmee een generatie die te individualistisch is en niet met tegenslag kan omgaan? Pedagoog prof. **Micha de Winter** (UU) pleit voor een opvoedstrategie met meer oog voor anderen in de samenleving.

De eerste 1000 dagen

15
APR

In de eerste 1000 dagen van een mensenleven wordt de basis gelegd voor veilige hechting, gezonde eetgewoontes en taalvaardigheid. Voor veel (hoogopgeleide) ouders leidt dat tot stress: stel dat je de toekomst van je kind vóór diens tweede verjaardag al verprutst. Overschatten zij daarin hun invloed? Hoe bepalend is die periode voor ons latere leven? Met o.a. bioloog prof. **Tessa Roseboom** (AMC).

**14
FEB**

Vooruitgang: een terugblik

Wetenschapshistoricus dr. Daan Wegener (UU)

**21
FEB**

Evolution and the idea of race EN

Philosopher of science dr Abigail Nieves Delgado (UU)

**28
FEB**

Op reis: op zoek naar jezelf?

Literatuurwetenschapper dr. Esther Op de Beek (LEI)

**06
MRT**

Democratie in een wankel wereldorde

Met o.a. historicus prof. Beatrice de Graaf (UU)

**13
MRT**

De keerzijde van gezondheidstechnologie

Wetenschapshistoricus dr. Hieke Huistra (UU)

**19
MRT**

Degrowth: hoop of hype?

Milieugeograaf dr. Crelis Rammelt (UvA)

Let op: deze lezing is op een *dinsdag*

20.00-21.30 UUR

ACADEMIEGEBOUW / Aula

Met volle kracht vooruit

Is nu de beste tijd om te leven?

Volgens de optimisten van deze wereld hebben we het beter dan ooit. We kunnen talloze ziektes genezen, reizen de wereld over en genieten de voordelen van een democratische rechtsstaat. Hoe is dat zo gekomen, en ten koste van wie of wat? Is (economische) groei een goede maatstaf voor vooruitgang? En heeft democratie wel een toekomst in deze wereld? Wetenschappers vertellen over de impact en keerzijde van vooruitgangsdelen.

Onderdeel van de cursus 202300030
Wetenschapsfilosofie

In samenwerking met de Faculteit Sociale Wetenschappen, Bètawetenschappen en Geesteswetenschappen (UU)

🕒 20.00-21.30 UUR

📍 TIVOLIVREDENBURG / Cloud Nine

De Futuristen

Over de toekomst van de dood

Weinig zo onvermijdelijk als de dood. Toch probeert de mens er op allerlei manieren invloed op uit te oefenen. Door het leven te rekken of precies te kiezen wanneer en hoe te gaan. Wat betekent de dood zonder de troost van het hiernamaals? Welke plaats hebben verval, eindigheid en rouw in ons bestaan? En vragen nieuwe tijden om nieuwe rituelen rondom het levenseinde?

De Futuristen is een unieke combinatie van interview en theater, waarin schrijvers en theatermakers de visie van een spraakmakende gast in één dag vertalen naar een voorstelling. Verser kan niet!

🔗 In samenwerking met het Nieuw Utrechts Toneel en mede mogelijk gemaakt door het Descartes Centre (UU) en het Cultuurfonds

23 APR

Tussen leven en dood

Dood gaan we allemaal. Maar hoe we ermee omgaan, verandert voortdurend. Het uitsterven van soorten confronteert ons op nieuwe manieren met eindigheid en verlies. En voortschrijdende (medische) technologieën beïnvloeden ons idee van waar het leven eindigt en de dood begint. Met cultureel antropoloog antropoloog **Yvon van der Pijl** (UU) onderzoeken hoe ons begrip van de dood altijd in beweging is.

19 FEB

Voor altijd jong?

Grote geldschieters als Jeff Bezos en Larry Page investeren miljarden om de dood te slim af te zijn. Ook de medische wetenschap boekt vooruitgang. Verouderingsbioloog dr. **Peter de Keizer** (UMC Utrecht) ontwikkelde een stofje dat beschadigde cellen opruimt. Halen we straks allemaal fluitend de 100? Komt het eeuwige leven dichterbij? En moeten we dat eigenlijk wel willen?

🕒 20.00-21.30 UUR

📍 ACADEMIEGEBOUW / Aula

Kantelpunten in het klimaat

Hoe veerkrachtig is de aarde?

De aarde loopt tegen haar grenzen aan. Als de opwarming doorzet, vrezen wetenschappers voor onomkeerbare veranderingen in het klimaat en de natuur. Een savanne wordt een woestijn, de Amazone verdwijnt, of een warme golfstroom valt ineens stil. Stevenen we af op een regelrechte ramp, of is de aarde veerkrachtiger dan we denken? Kunnen we de gevolgen overzien van toenemende insectensterfte of smeltende ijskappen? En wat is er eigenlijk voor nodig om de mens in beweging te krijgen?

🎓 Onderdeel van de cursus GEO3-5004
Duurzaamheid als Wereldbeeld

🔗 In samenwerking met het Copernicus Institute
of Sustainable Development

20
FEB

Zijn er kantelpunten in het klimaat?

Wiskundige dr. Robbin Bastiaansen (UU)

27
FEB

Wie redt de laatste bij?

Gedragsbioloog dr. Marie José Duchateau (UU), bijonderzoeker John Smit (EIS), en kunstenaar Tim Joye (Beesphere)

05
MRT

Opwarmende oceanen: een klimaatramp?

Fysisch oceanograaf dr. Caroline Katsman (TU Delft & UU)

12
MRT

Klimaatpolitiek: van idealen naar actie

Historicus prof. Liesbeth van de Grift (UU) en sociaal psycholoog prof. Jan Willem Bolderdijk (UvA).

19
MRT

Degrowth: hoop of hype?

Milieugeograaf dr. Crelis Rammelt (UvA)

26 FEB

De Duiders #1

25 MRT

De Duiders #2

22 APR

De Duiders #3

 20.00-21.00 UUR BIBLIOTHEEK NEUDE / Theaterzaal

De Duiders

Wetenschappers over het nieuws van de dag

Heb je behoefte aan scherpe duiding van de actualiteit? Elke maand geeft een wetenschapper tekst en uitleg bij een onderwerp dat het nieuws beheerst. Over de stand van het onderzoek en hoe de wetenschap zich verhoudt tot de politieke en maatschappelijke realiteit. Hoe volledig is de berichtgeving eigenlijk? Het onderwerp van het interview is net zo onvoorspelbaar als het nieuws.

🕒 20.00-21.30 UUR

📍 BIBLIOTHEEK NEUDE / Theaterzaal

Cover to cover

Boeken over emancipatie

Hoe voelt het om in armoede op te groeien? Om uitgebuit te worden omdat je zwart bent? Of om door het leven te gaan met een ander gender dan het geslacht waarmee je geboren bent? Door een goed geschreven verhaal voel je – voor even – hoe het is om in de schoenen te staan van iemand die je niet bent, of juist iemand die je altijd al was maar waarvoor je de woorden eerder nog niet kende. Hoe kunnen boeken bijdragen aan de emancipatie van achtergestelde groepen?

Anton de Kom – Wij slaven van Suriname

18
MRT

In 1934 herschreef Anton de Kom de koloniale geschiedenis van Suriname vanuit het perspectief van zwarte mensen. Hij vereerde de leiders van slavenopstanden als verzetshelden, en toonde aan hoe onrechtvaardig het systeem was, ook ná de afschaffing van de slavernij. Wat is het belang van De Kom voor de hedendaagse antiracistische en antikoloniale beweging? De spreker wordt via de website bekend gemaakt. I.s.m. One Book One Campus.

Torrey Peters – Detransition, Baby EN

08
APR

The bestselling novel *Detransition, Baby* exposes the dreams and sometimes harsh realities of the trans community. One character has an urgent desire to have children, another decides to reverse his transition because he finds life as a trans woman too difficult. Gender scholar Dr **Lieks Hettinga** (LEI) on the binary logic surrounding (de)transition and what it actually means to be a (trans) woman.

Didier Eribon – Terug naar Reims

06
MEI

Didier Eribon groeide op in de Franse arbeidersklasse en schopte het tot hoogleraar. In het autobiografische boek *Terug naar Reims* beschrijft hij hoe hij zich aan zijn lot ontworstelde en hoe moeilijk het was om zich thuis te voelen op de universiteit. Ethicus dr. **Jeroen Rijnders** vertelt waarom klasse er nog steeds toe doet. Met welke obstakels krijgen eerstegeneratiestudenten te maken?

🕒 20.00-22.00 UUR

📍 TIVOLIVREDENBURG / Hertz

18
APR

Utrechtse Nacht van de Filosofie

Deel de natuur op in overzichtelijke hokjes, maak regels en wetten, orden je gedachten en laat niks aan het toeval over. We proberen met alle macht grip te krijgen op de chaos om ons heen en in onszelf. Tijdens de Utrechtse Nacht van de Filosofie laten we de touwtjes vieren. Wat is chaos eigenlijk? En wat als we haar zouden omarmen in plaats van bestrijden?

Maak je klaar voor een wervelende avond met o.a. ethicus dr. **Jeroen Hopster** (UU) over toeval, ethicus dr. **Romy Eskens** (UU) over het controleren van je gedachten, theoretisch filosoof dr. **Niels van Miltenburg** (UU) over de vraag of filosofie orde kan scheppen in de chaos (of juist niet), en literatuurwetenschapper prof. **Kiene Brillenburg Wurth** (UU) over de Chinese denker Zhuangzi.

🔗 In samenwerking met het Departement
Filosofie en Religiewetenschap (UU)
& het Descartes Centre (UU)

🕒 20.30-21.30 HRS

📍 ACADEMIEGEBOUW / Aula

Remembrance in times of crisis EN

May 4 lecture

On May 4 we remember all victims who have been killed or murdered in the Kingdom of the Netherlands or anywhere else in the world in war situations or during peace-keeping operations since the outbreak of WWII. But who or what is on your mind during the two minutes of silence, and why?

Memories are not only personal, but also shared, collective and political. How one deals with a difficult inherited history differs from place to place, and changes over time. There are moments in which countries, or the international community, tend to forget or repress uncomfortable memories, and there are moments of reckoning and repair.

Dr Lorena De Vita (UU) is a historian of international relations, who analyses how the traumatic past (re)surfaces in diplomatic settings. What are the politics of memory and forgetting in 2024, and how do they relate to what happened after WWII?

Doors open at 20.15 after the remembrance ceremony on the Domplein.
The lecture will start at 20.30.

MAY 04

'Ik ben de kunst meer in het eten gaan stoppen'

Door
Tessa de Vries

De beste gesprekken voer je misschien wel aan tafel. Voor de *Dialogo diners* (lees meer op pagina 28/29) bedenkt chefkok Roos van Zoest spectaculaire gerechten als ultieme *conversation starters*. Hoe komt ze tot haar creaties?

Een sappige perzik in chocolade zonder bestek uitserveren tijdens een ongemakkelijk gesprek over seks, of praten over vliegschaamte terwijl er een voorverpakte vliegtuigmaaltijd met een trolley naar je tafel gereden wordt. Het kan de koks van De Zwarte Jongens niet gek genoeg. Na twee succesvolle reeksen *Ongemakkelijke gesprekken* slaan we de handen opnieuw ineen voor de *Dialogo diners*. Samen met wetenschappers en tafelgenoten ontrafelen we filosofische dilemma's onder het genot van een driegangendiner, afgestemd op het thema van de avond. Eten met je geweten dus. Chef-kok Roos van Zoest bezint zich alvast op het menu. Maar wie is deze creatieve kok? Even voorstellen.

Altijd al kok willen worden?

"Nee, ik heb de kunstacademie gedaan en ben daarna de keuken pas ingerold. Dat begon bij de Veldkeuken in Amelisweerd, waar ik ruim drie jaar heb gewerkt. Eerst in de bediening, uiteindelijk als souschef. Eén avond kwam het gepensioneerde hoofd van de kunstacademie langs, die vroeg aan mij of ik dan echt niks van de opleiding had opgestoken. Maar ik denk dat kunst en eten veel raakvlakken hebben. Het gaat om ritme, vormen, geuren en contrasten.

Je zoekt het randje op van wat wel en niet kan, vraagt je af of iets complementair is, of juist niet. Je bent aan het creëren. Eigenlijk ben ik de kunst meer in het eten gaan stoppen."

We krijgen drie avonden een diner afgestemd op een thema. Is het de eerste keer dat je zo werkt?

"Zeker niet. Ik vind dat de allerleukste manier van koken. Eten is namelijk beleven, het is nostalgie. Aan bijna elk woord kan je wel een smaak koppelen. Dus de stap van een abstract thema naar eten vind ik eigenlijk heel logisch. In samenwerking met andere chefs heb ik inmiddels al heel wat themadiners gekookt. Een gooi- en smijtdiner van zeven gangen bijvoorbeeld, waarbij ieder gerecht gebaseerd was op een kunstenaar die iets met gooien of smijten deed. Het gerecht geïnspireerd op Jackson Pollock werd opgediend met waterpistolen met saus, die er live op werd gespoten."

Hoe ga je te werk?

"Ik begin vooral met lezen en researchen over het onderwerp. Dan schrijf ik alles op waar ik aan moet denken. Voor een lustopwekkend diner dat we een jaar geleden organiseerden,

las ik bijvoorbeeld het boek *Aphrodite* van Isabel Allende over eten en sensualiteit. En mijn vader handelt in antieke boeken, dus die pikte er voor mij ook wat leesvoer uit. Zo kwam ik op een aantal ingrediënten die we konden gebruiken. Artisjok, saffraan en rozenblaadjes. Daar zijn we verder op gaan bouwen. En dan niet met vlees of vis, maar helemaal veganistisch, dat is dan de grote uitdaging."

De eerste avond gaan we het hebben over de vraag of criminelen verantwoordelijk zijn voor hun daden. Is dat iets waar jij ook weleens over filosofoert?

"Het is niet per se een onderwerp waar ik me veel mee bezighoud. Maar mijn zusje is psycholoog en werkte vroeger in tbs-klinieken met mensen met meervoudige problemen. Soms kwam er iemand in het nieuws waar zij mee werkte. 'Daar rook ik sigaretjes mee, of daar biljart ik mee', zei ze dan. We vergeten vaak de menselijke kant en dat verschil tussen wat je leest en hoort interesseert me."

Wat gaan we eten?

"Voor het diner moet ik nu meteen aan een chocoladebom als toetje denken, met vuurwerk eruit en een vulling die moet knallen met chili. En misschien eetbaar papier met van die psychologische vlekken waar iedereen wat anders in kan zien, en waar je met je buurman over in gesprek kan gaan. Ik heb er in ieder geval heel veel zin in. Mijn hoofd gaat helemaal aan, ik kan niet wachten tot ik kan beginnen."

De Zwarte Jongens is een 100% onafhankelijk, culinair vegetarisch en cultureel offensief. Vanaf mei zijn ze gevestigd op een nieuwe locatie: Utrecht Wisselspoor. Naast lunch, diner en een kop koffie met wat lekkers, kan je er ook terecht voor exposities, feestjes en andere culturele evenementen. Zie www.dezwartejongens.nu

🕒 18.30-21.30 UUR

Dialogo diners

Eten met je geweten

Zit jij wel eens aan tafel met een mond vol onuitgesproken meningen? Lik jij je vingers af bij een portie filosofie op je bord? Ben je benieuwd naar het smakenpalet van (on)bekenden en experts op het gebied van criminaliteit, man-vrouwverschillen of het eten van vlees? In deze serie bieden we gepeperde thematische maaltijden, smaakvol gezelschap en een snufje nieuw inzicht. Ga met tafelgenoten en wetenschappers in gesprek over maatschappelijke vragen en dilemma's. Schuif je ook aan?

Lezing, interview en gesprek
Met speciaal samengesteld
driegangendiner

Inloop vanaf 18.00 uur, start om 18.30
uur.

Kosten: €34,50 (€26,00 voor studenten)

🔗 Reserveren via sg.uu.nl

🤝 In samenwerking met De Zware Jongens

13 MEI

Zijn criminelen verantwoordelijk voor hun daden?

Wie een gruwelijke moord pleegt, willen we het liefst lang opsluiten. In hoeverre moet het strafrecht aandacht hebben voor de psychische toestand en achtergrond van de dader? Met criminoloog dr. **Laura van Oploo** (UU) en schrijver en filosoof **Lotje Stijns Bisschop** praten we over veiligheid, vrije wil en blinde vlekken in ons rechtssysteem.

📍 Locatie: Wisselspoor

27 MEI

Geef je niks om dieren als je vlees, zuivel en eieren eet?

Kalfjes weghalen bij hun moeder, kippen in kleine hokken en biggen zonder staartje. We weten dat dierenwelzijn regelmatig in de knel komt, maar we moeten ook elke dag eten op tafel zetten. Dat schuurt. Met filosoof dr. **Jeroen Hopster** (UU) en dierwetenschapper prof. **Saskia Arndt** (UU) praten we over ethische consumptie en de bio-industrie. I.s.m. faculteit Diergeneeskunde.

📍 Locatie: Wisselspoor

10 JUN

Maken we ons te druk over gender?

Terwijl sommigen strijden voor nieuwe genderhokjes, gaat het in datingprogramma's juist vaak over typisch 'mannelijke' en 'vrouwelijke' eigenschappen. Waarom houdt genderidentiteit ons zo bezig? En wat weten wetenschappers eigenlijk over de verschillen tussen man en vrouw? Met historicus prof. **Geertje Mak** (UvA) praten we over het verleden en heden van het genderdebat.

📍 Locatie: Wisselspoor

Agenda

Februari

5 FEB MA 20:00	Science Café: De wooncrisis Met o.a. dr. Wouter van Gent	TivoliVredenburg	6
13 FEB DI 20:00	Baas over eigen buik? Met o.a. prof. Trudy Dehue	TivoliVredenburg	10
14 FEB WO 20:00	Vooruitgang: een terugblik Met dr. Daan Wegener	Academiegebouw	12
19 FEB MA 20:00	De Futuristen: Voor altijd jong? Met dr. Peter de Keizer	TivoliVredenburg	14
20 FEB DI 20:00	Zijn er kantelpunten in het klimaat? Met dr. Robbin Bastiaansen	Academiegebouw	16
21 FEB WO 20:00	Evolution and the idea of race With Dr Abigail Nieves Delgado	Academiegebouw	EN 12
26 FEB MA 20:00	De Duiders #1 Check de site	Bibliotheek Neude	18
27 FEB DI 20:00	Wie redt de laatste bij? Met o.a. dr. Marie José Duchateau	Academiegebouw	16
28 FEB WO 20:00	Op reis: op zoek naar jezelf? Met dr. Esther Op de Beek	Academiegebouw	12

Maart

4 MRT MA 20:00	Science Café: Depressie Met o.a. dr. Metten Somers	TivoliVredenburg	6
5 MRT DI 20:00	Opwarmende oceanen: een klimaatramp? Met dr. Caroline Katsman	Academiegebouw	16
6 MRT WO 20:00	Democratie in een wankel wereldorde Met o.a. prof. Beatrice de Graaf	Academiegebouw	12
11 MRT MA 20:00	Opvoeden: kan je het ooit goed doen? Met prof. Micha de Winter	TivoliVredenburg	10
12 MRT DI 20:00	Klimaatpolitiek: van idealen naar actie Met o.a. prof. Liesbeth van de Grift	Academiegebouw	16
13 MRT WO 20:00	De keerzijde van gezondheidstechnologie Met dr. Hieke Huistra	Academiegebouw	12
18 MRT MA 20:00	Anton de Kom – Wij slaven van Suriname Check de site	Bibliotheek Neude	20

19 MRT DI 20:00	Degrowth: hoop of hype? Met dr. Crelis Rammelt	Academiegebouw	12+16
25 MRT MA 20:00	De Duiders #2 Check de site	Bibliotheek Neude	18

April

8 APR MA 20:00	Torrey Peters – Detransition, Baby With Dr Lieks Hettinga	Bibliotheek Neude	EN 20
9 APR DI 20:00	Science Café: Luchtvervuiling Met o.a. dr. Ulrike Gehring	TivoliVredenburg	6
15 APR MA 20:00	De eerste duizend dagen Met o.a. prof. Tessa Roseboom	TivoliVredenburg	10
18 APR DO 20:00	Utrechtse Nacht van de Filosofie Met o.a. dr. Jeroen Hopster	TivoliVredenburg	22
22 APR MA 20:00	De Duiders #3 Check de site	Bibliotheek Neude	18
23 APR DI 20:00	De Futuristen: Tussen leven en dood Met dr. Yvon van der Pijl	TivoliVredenburg	14

Mei

4 MEI ZA 20:30	Remembrance in times of crisis With Dr Lorena De Vita	Academiegebouw	EN 24
6 MEI MA 20:00	Didier Eribon – Terug naar Reims Met dr. Jeroen Rijnders	Bibliotheek Neude	20
13 MEI MA 18:30	Zijn criminelen verantwoordelijk voor hun daden? Met o.a. dr. Laura van Oploo	De Zwarte Jongens	28
27 MEI MA 18:30	Geef je niks om dieren als je vlees, zuivel en eieren eet? Met o.a. prof. Saskia Arndt	De Zwarte Jongens	28

Juni

10 JUN MA 18:30	Maken we ons te druk over gender? Met prof. Geertje Mak	De Zwarte Jongens	28
---------------------------	--	-------------------	-----------

Mis niets

Podcast en video

Onze programma's zijn bijna altijd live mee te kijken. Heb je iets gemist? Kijk dan terug via sg.uu.nl/video. Luister je liever? We bieden een deel van onze programma's ook als podcast aan. Ga naar sg.uu.nl/podcast of abonneer via je favoriete platform. We lichten er hier drie voor je uit.

🎧 Podcast: Why do we procrastinate?

Let's be honest: we all procrastinate. You know it's a bad idea to delay an important task, yet you do it anyway. Why do we engage in behaviour that has such obvious negative consequences? Philosopher Prof. **Joel Anderson** (UU) on the causes and consequences of procrastination.

▶ Video: Barbie en feminisme

De Barbie-film was dé bioscoopshit van 2023. Opiniemakers en recensenten buitelden over elkaar heen. Is het een progressief feministisch relaas? Een roze man-hatende koortsdroom? Of een 2 uur durende reclame? Mediawetenschapper dr. **Dan Hassler-Forest** (UU) duidt de Barbie-hype.

▶ Video: Waarom werk geen oplossing is

Werk zou ons bevrijden, maar voor steeds minder mensen biedt een baan bestaanszekerheid. Is het tijd om massaal te staken? En hoe ziet een wereld eruit waar we werk minder belangrijk maken? Een theatrale talkshow met socioloog dr. **Marguerite van den Berg** (UU).

Publicatiedatum
1 januari 2024

Vormgeving
Frank-Jan van Lunteren
(collageboys.nl)

Drukwerk
Canon

Foto's

Voorkant: Ben Houdijk, pag 2: Ben Houdijk, pag 4/5: Joost J Bakker (flickr.com), pag 6/7: Ward Mevis, pag 8/9: Sen (unsplash.com), pag 10/11: Tadeas P (unsplash.com), pag 12/13: ccd20 (unsplash.com), pag 14/15: Ward Mevis & Jessie Kamp, pag 16/17: Pascal Anson (iampascal.com), pag 18/19: Ward Mevis, pag 20/21: luxuz:: (photocase.com), pag 22/23: Ward Mevis & Tim van Veen, pag 24/25: Kelly Sikkema (unsplash.com), pag 26/27: Jelmer de Haas, pag 28/29: Annie Spratt (unsplash.com), pag 32/33: Ward Mevis, pag 34/35: Ward Mevis

Is er een weg uit de
wooncrisis?

Hoe kunnen we de
bijensterfte tegengaan?

Heeft de **liberale democratie**
een toekomst?

Worden we straks allemaal
100 jaar oud?